

## Čís. 13220.

**I spoluvlastník nemovitosti může uvést stroje ve spojení s nemovitostí jako její příslušenství.**

(Rozh. ze dne 26. ledna 1934, Rv II 346/32.)

Žalující firma domáhala se na úpadkové podstatě Lva B-a určení vlastnického práva ke strojům prodaným Lvu B-ovi s výhradou vlastnického práva a vrácení strojů. Procesní soud první stolice žalobu zamítl, odvolací soud uznal podle žaloby.

Nejvyšší soud zrušil napadený rozsudek a vrátil věc odvolacímu soudu, by o odvolání dále jednal a znovu rozhodl.

## Důvody:

Žalobou domáhá se žalující firma určení vlastnického práva ke strojům prodaným Lvu B-ovi s výhradou vlastnického práva a vrácení strojů. Jde tu o žalobu podle § 44 (1) konk. ř. ze dne 10. prosince 1914 č. 337 ř. zák. (nyní § 47 (1) konk. ř. ze dne 27. března 1931 č. 64 sb. z. a n.) o vyloučení věcí z konkursní podstaty, ježto prý úpadci nenáleží a tudíž do konkursní podstaty nepatří. Právo na vyloučení nebylo vyhlášením konkursu dotčeno (§ 11 (1) konk. ř. č. 337/1914, nyní § 12 (1) konk. ř. č. 64/1931). Oprávněnost nároku jest posuzovati podle obecných pravidel (§ 44 (1) konk. ř. č. 337/1914, nyní § 47 (1) konk. ř. č. 64/1931). Prvý soud žalobu zamítl z mylného právního názoru, že prý jde o uplatnění oddělného práva podle § 10 odst. (2) a (3) dřívějšího konk. řádu. Odvolací soud, vyvrátiv mylný názor prvního soudu, žalobě vyhověl, vycházeje ze skutkového předpokladu, že úpadce není a nebyl ani vlastníkem budovy, ani vlastníkem strojů, a dospěl na základě skutečností těch k závěru, že úpadce bez souhlasu obou vlastníků nemohl učiniti stroje příslušenstvím továrny, že tedy nejsou splněny všeobecné podmínky §§ 294 a 297 obč. zák., jež jsou předpokladem použití § 297 a) obč. zák., a že tudíž nemohly se stroje nikdy státi příslušenstvím továrny, takže prý žalobkyně právem domáhá se jich vydání. Opodstatněna je výtku rozporu se spisy, pokud odvolací soud vychází z předpokladu, »že úpadce není a nebyl vlastníkem budovy«. To nebylo nikým ani tvrzeno, ani prokázáno. V příčině té tvrdila jen žalovaná, že továrna, v níž byl stroj přimontován, nenáležela jen úpadci, nýbrž i jeho manželce Jeanetě B-ové; žalobkyně tvrzení to výslovně ani nepopřela ani nedoznala. Odvolací soud uvádí ve svém velmi stručně sepsaném rozsudku doslovně: »Jednak není a nebyl úpadce ani vlastníkem budovy ani vlastníkem strojů, nemohl proto bez souhlasu obou vlastníků učiniti stroje příslušenstvím továrny.« Jest možné, že odvolací soud mínil říci, že úpadce nebyl jediným vlastníkem, nýbrž jen spoluvlastníkem budovy, a že se při tom opíral o zmíněný již přednes žalované strany, ale domněnky nemohou býti nejvyššímu soudu podkladem pro rozhodnutí, zvláště když dotčená věta důvodů začíná slovem »Jednak«, ale chybí závětí a je tam zmínka o souhlasu »obou vlastníků«, kteří nejsou

jmenování. Jde tu o rozpor podstatný, neboť otázka vlastnictví nemovitosti má význam potud, že hlavní věc musí vždy náležeti tomu, kdo s ní spojil trvale věc vedlejší, má-li se tato podle §§ 294 a 297 obč. zák. státi příslušenstvím věci hlavní; ustanovení § 297 a) obč. zák. nelze použít, není-li osobou, jež jako podnikatel uvedla stroje ve spojení s nemovitostí, vlastník nemovitosti, nýbrž jiná osoba, na př. pachtýř, uživatel a pod. (srov. rozh. čís. 11200 sb. n. s.). Tu však jest ihned podotknouti, že také spoluvlastník může uvést stroje ve spojení s nemovitostí jako její příslušenství (viz také Neumann-Lichtblau, komentář k ex. ř. z r. 1929 str. 793), neboť není osobou cizí, nýbrž právě spoluvlastníkem (§ 361 obč. zák.) a má s ostatními podílníky disposiční právo nad nemovitostí (§ 828 obč. zák.), po případě má i její správu (na př. §§ 837 a 1238 obč. zák.). Prvý soud se nezabýval otázkou vlastnictví továrny, kam stroje byly dodány, a bylo tedy na soudu odvolacím, aby — když sám považoval otázku tu za podstatnou — vzal ji na přetřes (§§ 182 a 463 c. ř. s.) a po případu připustil o ní nabídnuté důkazy, kdyby nedošlo ve směru tom k souhlasnému skutkovému přednesu stran. Odvolací soud převzal pro své rozhodnutí zjištění prvního soudu, že si žalobkyně vyhradila vlastnictví dodaných strojů až do jich zaplacení, a vyvodil z okolností té závěr, že úpadce nebyl vlastníkem strojů a že proto bez souhlasu žalobkyně nemohly se stroje státi příslušenstvím továrny. S tímto právním názorem nelze souhlasiti. Správným byl by tento názor jen tehdy, kdyby šlo o jinakou vedlejší věc než stroje, kdy ovšem platí zásada, že se vyhledává k tomu, by se věc stala příslušenstvím věci hlavní, by byla ve vlastnictví toho, komu patří věc hlavní (rozh. čís. 9432 sb. n. s.). Odvolací soud však přehlíží, že v souzeném případě jde o stroje dodané do továrny s výhradou vlastnictví. Ustanovení § 297 a) obč. zák. vztahuje se jen na stroje. Dojde-li k poznámce tam uvedené, nepokládají se stroje za příslušenství nemovitosti; opomene-li se však poznámka ta, pokládají se přes výhradu vlastnictví za příslušenství, jsou-li splněny ostatní zákonné podmínky, t. j. byly-li stroje spojeny s nemovitostí za okolností, z nichž jinak podle zákona plyne vlastnost příslušenství (§§ 294 a 297 obč. zák.). Nejvyšší soud obíral se těmito otázkami zevrubně zejména v rozh. čís. 11200 a 12106 sb. n. s., k nimž se odkazuje a jen se poznamenává, že zákon poskytuje dodavateli možnost, by knihovní poznámkou své právo vlastnické zabezpečil. Neučiní-li tak, nese sám následky svého opomenutí, neboť pak platí stroj za příslušenství nemovitosti a sdílí její osud, a to nejen ve prospěch hypotekárních a jiných zástavních věřitelů, nýbrž vůbec v poměru k třetím osobám, i v poměru ke konkursním věřitelům, protože jde tu o ochranu veřejné víry v zevní stav a o ochranu reálního úvěru a vůbec bezpečnosti obchodu. Prvý soud zjistil, že přimontován jest k továrně jen vysokovýkonný stroj, nikoli však brusička, ale nepokládal za potřebné obírat se otázkou, zda dodané stroje staly se příslušenstvím továrny, považuje otázku tu za podružnou. Odvolací soud se touto otázkou neobíral a bude na něm, aby zaujal ke zjištění prvního soudu stanovisko a posoudil, zda mu stačí k rozhodnutí o tom, staly-li se dodané stroje příslušenstvím továrny podle §§ 294 a 297 obč. zák., čili nic, a aby podle toho postupoval. Při tom jest odkázati k důvodům rozh. čís. 11200 sb. n. s., že k tomu, aby se

stroj stal příslušenstvím nemovitosti, stačí, aby byl určen k trvalému jejímu užívání a aby k ní byl v takovém místním poměru, který tímto účelem jest podmíněn, že však nezáleží na větším nebo menším stupni fyzické stability tohoto spojení.

### Čís. 13221.

#### Pojišťovací smlouva.

Výpověď daná nabyvatelem nemovitosti pojištěné proti požáru podle § 65 odst. (2) zákona o pojišťovací smlouvě jest projevem dochůdným podle § 13, odstavec druhý, zákona. Právní účinky výpovědi nastávají teprve dojitím výpovědi pojišťovně, pak-li výpověď ve lhůtě § 65, odstavec druhý, zákona byla odeslána. Teprve dnem dojití výpovědi zaniká pojišťovací poměr zcizitele nemovitosti a přestává ručení pojišťovny; pojišťovna má však nárok na premii za celé pojistné období, ve kterém jí výpověď došla a to tak, že zcizitel ručí za celou premii, kdežto nabyvatel jen za dobu až do dojití výpovědi závčas odeslané.

(Rozh. ze dne 26. ledna 1934, Rv II 551/32.)

Manželé J-ovi prodali domek, pojištěný u žalující pojišťovny proti požáru, dne 11. prosince 1929 žalovaným. Proti žalobě o zaplacení pojišťovací premie vznesli žalovaní mezitímní určovací návrh, že pojišťovací smlouva proti požáru není po právu. Procesní soud prvního stádu mezitímní určovací návrh zamítl, odvolací soud mu vyhověl. Důvody: Prvý soud zjistil, že se žalovaní jako nabyvatelé pojištěné nemovitosti dověděli o pojištění teprve dne 11. ledna 1930 a že dne 11. února 1930 zaslali žalující pojišťovně písemnou výpověď ze smlouvy, která došla žalující pojišťovně dne 12. února 1930. Prvý soud z toho usuzuje ve shodě se stanoviskem žalující pojišťovny, že výpověď jest opožděná a nemá význam pro další trvání pojišťovací smlouvy ve smyslu § 65 poj. zák. Vyslovuje právní názor, opřený o zásadu, že výpověď z pojišťovací smlouvy jest projevem dochůdným, že výpověď musí dojít pojišťovny ve lhůtě § 65 poj. zák. Právním brojí odvolatelé proti tomuto právnímu názoru. Spornou otázku jest posuzovati podle § 13 odst. 2 a 3 poj. zák., které jsou v právní účinnosti. Odstavec druhý určuje účinnost prohlášení strany proti pojišťovně okamžikem, kdy pojišťovny dojdou. Odstavec třetí jedná jen o podmínkách pro zachování lhůty, pro taková prohlášení neb oznámení zákonem předepsané. Správně poukazují odvolatelé k tomu, že odstavec první, byť neměl dosud právní účinnosti, přece musí býti pramenem výkladů pojmů, o nichž pojednávají ostatní dva odstavce. Jde tu o »oznámení a prohlášení podle pojišťovacího zákona«, mezi něž zajisté jest počítati i prohlášení, jímž dává pojištěnec-nabyvatel pojišťovně na vědomí, že smlouvu zrušuje, vypovídá. Jmenovitě spadá sem i povinnost nabyvatele podle § 65 poj. zák. druhý odstavec. Že výpověď jest projevem dochůdným stanoví arciž § 13